

Anmeldelse av Lysistrata

Av Rolf Piene Halvorsen

Kvinner krever fred nå.

Den store verden er full av trusler krig og vold. Likevel haster vi gjennom ettermiddagen på buss og trikk. De fleste skal hjem, men noen av oss haster mot Teater Manu og deres nye oppsetning av den greske klassikeren Lysistrata. Innenfor dørene treffer vi mange, gamle kjente ansikt. Gjensynsgleden er stor. Klemmene sitter løst. Vi er trygge her hos våre egne. Forventningen stiger og endelig slipper vi inn i teatersalen. Der ser vi flere kjente ansikt i ferd med å montere en svær ting. De ser ut som om oss, når vi ligger over Ikea-brosyrer og skur sammen det vi har kjøpt. Vi føler oss flinke til å fikse og ordne, selv om vi ikke er helt sikre på om vi har forstått tegningen riktig. De monterer et stort stativ til å stå på. Så skjønner vi at spillet er i gang. Overgangen fra å haste gjennom byen til å bli vitne til de greske kvinners kamp for fred er sømløs. Ja, vi er ikke bare publikum, men tildeles rollen som mennene som har forlatt kvinner, barn og gamle til fordel for drap og nærkamp med andre menn ved fronten. Nyhetsbildenes skrekk lyser mot oss, ja er oss.

Stykket Lysistrata er ca. 2500 år gammelt, og er dessverre på liv og død høyaktuelt for oss i dag. Vi oppfatter det eksistensielle temaet skuespillerne bretter ut for oss, mens vi kastes fra Ikea-montering til stumfilmens format med slap stick og taleplakater, tilpasset de tegnspråkhemmede. Et fint grep, som de tegnspråkhemmede sa fungerte godt.

De fikk tilstrekkelig forklaringer til å henge med på de burleske og stadig mer utbroderende scenene av kvinner og menns kåtskap, desperasjon og fortvilelse over egne underliv når det blir alt for lenge siden sist de hadde sex. En følelse vi som har levd en stund, kan kjenne oss igjen i. Kvinnene i Athen tar kraftfull grep i kampen for å få sønner og menn tilbake. De stormer Akropolis og sverger hverandre troskap: ingen mann skal få røre dem, før deres menn har sluttet fred med mennene fra Sparta.

Fortellergrepet er lekende lett. Vi ser horder av kvinner og menn selv om antallet skuespillere på scenen ikke er mer enn seks. Skuespillerne spiller menn og kvinner helt uavhengig av hva de selv måtte kjenne seg som og ser ut som. Skiftene i mimikk og kroppsuttrykk er elegante og presise, slik skuespillerne på Teater Manu er kjente for å levere - uttrykk av absolutt beste kvalitet. Likevel har dramaturgen og regissøren fått frem noe helt nytt, en ny scenisk dynamikk, som når en karakter spilles i motsetning til de fem andre. Hver enkelt skuespiller glir inn i massen, men tilfører alltid en individualitet. Slik blir vi som er publikum, solidariske med kvinner som krever fred, og solidariske med kvinner og menn som drives til vanvidd av kåtskap av et understimulert liv i hverdagen på våre individuelle torg og arenaer.

Skuespillerne gjør en stor prestasjon med å fremstille kåtskapens gleder og demoniske sider på en poetisk og humoristisk måte. Selv om teamet handler om sex, er fremstillingen aldri slibrig eller obscøn, men vakker og gjenkjennbar. Uten driftenes spill og lek hadde ingen av oss vært til. Kvinnene i Athen minner oss om betingelsene for liv, alt liv.

Ikea-installasjonen gjør tjeneste som det meste. Den er Akropolis, athenernes hellige fjell. Den er hjemmets lune stue, soverommets seng og strippeklubbenes svingstang. Publikum kastes fra det ene til det andre i et høyt tempo, med tusener av små detaljer som til sammen danner et stort fascinerende hele. De gamle mennene står på sitt, men kvinnene får etter hvert de unge mennene med på det som er vanskelig for oss mennesker: å utsette et individuelt behov for å vinne et gode for alle, fred.

Dermed ender vi på allmøtene fra 70- og 80-tallet, i tiden med veggaviser og demonstrasjonstog fulle av oppfordringer til å gjøre det riktige og det gode. Her ble det mange plakater. Dawn Jani Birly leverer replikker med inntrengende spørsmål og oppfordringer. Den norske teksten kunne vært nærmere i intensitet og engasjement. I stedet for et politisk møte, kunne stykket ha endt der det startet, med Ikea-katalogen?

Kreativiteten har vært og er stor fra alle som er med i produksjonen. Lyd og lys er nydelig avpasset og følger intrigene. De unge skuespillerne klarer seg godt sammen med de eldre, som øser av sin spilleglede og erfaring. Det er flott å følge de unge talentene, se dem vokse frem og takle samspillet og hvordan de stadig blir bedre på å kommunisere med dem på bakerste benk. De kan sine replikker og vet presist hva de skal gjøre, men ennå kan det gjøres litt større, med litt sterkere indre motstand. Det er noe av de eldre skuespillernes hemmelig knep. Når det er sagt, lover de unge en god fremtid for Teater Manu.

Likeledes regissør Philipp Stengele. Dette var hans første oppsetning på Teater Manu. Vi håper vi snart får se ham igjen. Han har tilført ensemblet en ny visuell gruppedynamikk. Stykket gir håp om fred. Når vi alle vil ha fred og ikke krig, så blir det fred. Sammen med kvinnene i Athen og alle på Teater Manu krever vi fred, nå!

Hvis du ikke er kan tegnspråk fra før, er det likevel enkelt å følge stykket som er uten stemmeskuespiller denne gangen. Det kan være lurt å gå inn på hjemmesidene til Teater Manu, lese det digitale programmet og bli kjent med tegnene for kvinne, mann, fred, gresk og Sparta. Resten skjønner du. Du kommer garantert til å le og kose deg og gå hjem med håp om at det nytter.

Om Lysistrata

Lysistrata er en komedie fra det gamle Hellas, skrevet av Aristofanes i 411 f.Kr. Handlingen finner sted i Athen, der kvinnene er lei av at mennenederes er mer opptatt av å krige enn å forhandle om fred. Så hva gjorde? Jo, en snarrådig kvinne, Lysistrata, kommer med en genial plan. Hun samler alle kvinnene både fra Athen og Sparta og sier: "Vi streiker. Ingen sex før det blir fred!" Plutselig står mennene overfor en stor krise – ikke på slagmarken, men i ektesengen. Aristofanes viser med et smil hvordan kvinnene faktisk kan ha mer makt enn mennene noen gang har forestilt seg – bare ved å si nei! Historien er fullpakket med humor, overdrivelser og skarp satire, mens den retter en stor, latterlig pekefinger mot krigens absurditet og samfunnets kjønnsroller.

[Lenke til Teater Manu og forestillingen](#)